

I. N. D. A. M.
Dissertatio Historica,
Continens
Examen Hypotheseos
De
Commerciis Phœnicum cum
Veteribus Fennis,

Quam
Conf. Ampl. Fac. Philos. Reg. Acad. Aboënsis,
Praefide
Mag. JOHANNES BILMARK,
Histor. ac Philosop. Pract. Professore Reg. & Ord.
Pro Summis in Philosophia honoribus obtinendis
Publicæ bonorum censuræ submitit
CAROLUS ABRAHAMUS KECKMAN,
Ostrobothniensis.
In Auditorio Minori
Die XV. Junii An. MDCCCLXXXIX,
H. A. M. C.

Aboæ Typis Frenckellianis.

Præfatio.

Accidere non raro, ut quo magis tortuosa quæstio quædam sit, eo plures inveniantur, qui eidem enodandæ suum intendant ingenium, multique se rem acu tetigisse censeant, etjam dum valde hallucinentur, multiplex adeo docet experientia, ut si pluribus ex Historiæ Litterariæ penu depromtis exemplis, hoc vellem comprobare, nauseam certe Lecto ribus mea crearet opera; quare unicum solummodo hac vice in medium producam. Notum scilicet est, cum quod Fennus sua lingua nuncupetur *Suomalainen*, & Finlandia a Nostratibus *Suomi* dicatur; plerisque ex vulgo adhuc ignorantibus, se a vicinis populis *Fennos*, & patriam nostram Finlandiam appellari, tum quod de harum vocum etymo fuerit disputatum; an eædem descenderent vel a Fennico vocabulo *Suomus*, squama piscium, vel a *Suo* palude & *Suomaa*, terra paludosa; Finlandia tam *piscibus*, quam *paludibus* præ multis aliis regionibus abundante (a). Hæc autem verisimiles etymologias aut ignoravit, aut originem vocum *Suomi* & *Suomalainen* altius esse repetendam censuit D. Jacobus REINEGGS, sicut ex Ephemeridibus ad nos allatis didicimus (b). Scilicet probabile ei obvenit, Phœnices, commerciis longe lateque per orbem extensis florentissimos, suis in mare quoque Balticum penetrasse

A

traffe

traffe navibus, & cum Fennis, antiquissimis terrarum septemtrionalium incolis, commercia instituisse, atque quum in dicti maris littoribus invenirent *electrum*, cui ingens statuerent pretium, ab hoc maris spolio Fennicam cognominasse Nationem. Quum enim *succinum* seu *electrum* lingua Phoenicea seu Arabica dicatur *Semgb*, vel *Somgb* & *Sungb*, atque idem naturæ productum, ut hic perhibet Auctor, a Fennis nuncupetur *Som r*, littera gutturali *ghain* in asperiores *r* commutata, planum ei videtur, quod *Somi*, *Sum'n* Fennus, ex Arabico *Sem=y*, vel *Semgby=y* five *Sum=n* descendat.

Explicaturus deinde, qua ratione *Somelein*, *Someland*, uti hic habet Auctor, *Terram Succiniferam* denotet, assumit, quod voc s jam allatae ex *Sem=y* vel *Somgb-Mebæl*, *Som=æbel* deduci queant, quæ ultima tandem in *Somelein*, quæ Finlandiam designaret, fuit transformata, & vi hujus originis *terram succiniferam* significaret. Verisimilius tamen huic obvenit Auctori, quod Phoenices Finlandiam appellaverint *k-l songb*, quæ vox *Terram* quoque *Succiniferam* denotat, ipsa vero vox Arabica per transpositionem vocalium in *Glesum*, *Glesum* & *Gles*, *succinum* designans, fuit mutata.

Probabile quoque ei videtur, quod Phoenices populos septemtrionales in Theognosia instituerint; siquidem appellatio Numinis *Thoit*, *Thout*, *Thor*, *Tora*, sub Tauri forma ab his culti, Phoenicæ est originis. Nomen etjam Deæ *Wen* vel *Wena* ab Arabico *Aen* vel *Wæn* deducendum putat; sicut *Wesen* utraque lingua denotat *essentiam*. Sacerdotes a populis Borealibus olim dictos fuisse *Krivi*, *Miki*, *Brabi* & *Diar*, idem nos docet Auctor, quarum appellationum originem in lingua invenit Arabica; in qua *Kbrî* sacerdotem, & *Kribâ tbus* ex succino paratum denotat: *Mek* vel *Mik* significat & locum precationum & ipsum precantem. *Breb* vel *Brab* eadem lingua Sacerdotem; sicut *Diar* vel *Dear* Dominum aut My-

Myſtam denotat, quam poſtiorē denominationē in lingua adhuc ſupereſſe Fennica opinatur.

Litteras denique ſuas a Phœnicibus populi acceperunt boreales, in quarum vero notitiā ſinguli promiſcue non admittebantur. Litteras runicas habuerunt ſacras, quibus vim in-eſſe magicam venditarunt; femiuas itaque, magicis operantes artibus, appellarunt *Alrunas*, *Runnas*. Haecenus memoratus Au-ctor, cujus jam allatæ opiniones quo nitantur fundamento, in hac oſtendere conabor diſſertatione.

- (a) Vid. M. *GYLLENSTOLPES* *deſcriptionem Sueciæ &c. Cap. XXII.* (b) Vid. *Cel. A. F. BÄSSCHINGS* *Wochentliche Nachrichten &c. N:o 28. An. 1787.*

§. I.

Inter populos, propter commerciorum antiquitatem, frequen-
tiam & amplitudinem a priſcis celebratos Scriptoribus, nul-
li ſunt, qui palmam Phœnicibus reddant dubiam. Quam lon-
ge lateque hi navigationem extenderint, ſuſe & oſeroſo la-
bore perſequitur *Cel. Bochartus*, perhibens: vix ullam fuiſſe
orbis antiqui regionem maritimam, quam ſuis non luſtrave-
rint navigiis, indeque merces alibi locorum magno cum lu-
cro divendendas, ſibi comparaverint (a). Quamvis vero Phœni-
cum in navigationem atque commercia meritis nihil velimus
detractum; probabile tamen eſt, quod Scriptores non pauci,
antiquitatis præiudicio capti, commercia eorum, in ſe quidem
ampla, in ſuis ſcriptis propoſuerint ampliffima. In conſeſſo
eſt, quod navibus ſuis, quas noſtris onerariis multo minores
fuiſſe, vel inde apparet, quod ſinus obvios, urgentibus pro-
cellis, ſubirent, littora maris mediterranei ſollicite perquiſive-
rint, colonias ſuas in variis conſtituerint regionibus, & cum
Bæticiſ ſeu Hiſpanis lucroſam exercuerint mercium permuta-
tio-

tionem. Nonnulli quoque eorum, trajecto freto Herculeo, navigationem in Oceano tentarunt Atlantico; attamen quum defectu instrumentorum, ad navigationes in vasto mari feliciter suscipiendas necessariorum, laborarent, nec mappas haberent nauticas & usum pyxidis nauticæ ignorarent; vix est probabile, quod portus remotissimarum terrarum, qua situm & indolem sibi ignotarum, subierint. Sed demus, Phoenicum in navigando experientiam ac peritiam nostræ theoriæ & praxi quodammodo æquivaluisse, demus etiam, eos suis navibus in mare penetrasse Balticum, procul dubio hoc factum est, florentibus adhuc eorum rebus & urbe præcipua Tyro, totius fere mundi emporio, sua ætate maxime inclyto. Docet autem Historia, Macedonum Regem, Alexandrum M., superbam hanc & munitissimam urbem anno 332 ante N. C. expugnasse, commerciorumque ejus nervos ita incidisse, ut longinquis se expeditionibus in posterum accingere haud valerent Tyrii (b). Tempore autem hoc, quod urbi Tyro fuit climactericum, vix ullæ in septentrionales nostras terras factæ adhuc sunt immigrationes; quare nec quidquam video, quod commoveret Phœnices, opibus ac lucro jugiter inhiantes, ut ad incultas atque inhospitas nostras solitudines cursum suarum dirigerent navium. Equidem non ignoro, nummos Arabicos in variis Svethiæ ac Fenniæ locis e gremio terræ fuisse effossos; sed quum hi annos, quibus sunt cusi, excidio urbis Tyrii multum posteriores præferant (c); colligere licet, eos non a Phœnicis mercatoribus, sed potius a Væringis, ex Græcia in suam patriam reducibus, quondam fuisse invecos.

- (a) Vid. *Ejusd. Canaan libr. 2. Cap. 2.* (b) Vid. *Allgemeine Geschichte der Handlung und Schiffart 1. Theil p. 97.* (c) Vid. *M. Lundbeckii Dissertat. de Nummis Arabicis in Patria repertis.*

§. II.

§. II.

Ab Auctore commemoratæ in præfatione hujus dissertationis hypotheseos discimus, Phœnices in littoribus maris Baltici præcipue collegisse electrum vel succinum; quod quum sua lingua appellarent *Samgb* vei *Somgb* & *Sumgb*, lingua Fennorum vernacula *Som r* dictum, concludit, appellationem *Suomi* esse Phœnicæ vel Arabicæ profapiæ, & *Terram Succiniferam* denotare. Negari quidem non potest, quin veteres sibi habuerint perispectum, *electrum* seu *succinum* (a) in regionibus, polo Arctico vicinis copiosius, quam alibi terrarum, nasci, quod se etiam inaudiuisse narrat Herodotus, ita scribens: *De extremitatibus Europæ, quod pro comperto referam, non habeo. Neque enim assentior, fluvium quendam esse Eridanum, a Barbaris vocitatum, qui subit mare ad septentrionem spectans, unde electrum venire narratur. Nam vel ipsum coarguit nomen Eridanus, quod Græcum est, non barbarum, ab aliquo Poëtarum fictum. Sed etsi hoc studiose quaesivi, a nemine, qui ipse viderit, accipere potui, quomodo se habeat mare ad illam Europæ partem* (b). Quis nam vero sit fluvius Eridanus, ab Herodoto dubitanter, uti vidimus, commemoratus, inter Antiquarios parum constat. GOROPHUS BECANUS per *Eridanum* intelligit Viitulam, eoque nomine multum sibi Gedanum & Viitulam debere contendit, quod primus ipsis hoc retulerit ornamentum (c). Suspicatur PHILIPPUS CLUVERIUS, *Eridanum* esse etiam ex nomine amnis *Radunæ*, qui non procul a Viistula ortus, tandem etiam in eandem Viitulam se exonerat (d), cui JOHANNES MICRÆLIUS, alique assentiuntur. Ingeniosam esse hanc opinionem, non disiteor; an vera sit, alii dispiciant. Quicquid sit, succinum in Eridani vel Padi, ceu deinceps vocatus fuit fluvius, littoribus lectum esse, Latini nos dubitare non sinunt Scriptores, quamvis figmentum sit Poëticum, rhaëthonis

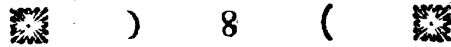

Sorores, Heliades dictas, fletu nimio ob fratris infelicem casum in arbores populos mutatas, juxta Eridanum quotannis fundere lacrymas, & ex harum concretionibus gigni *electrum*, cujus fabulæ Auctor putatur ÆSCHYLUS (f). Præter Herodotum alii quoque antiquissimorum Auctorum describunt regiones, mari boreali vicinas, ut *succini* feraces, quos inter præcipue nominandus est Pytheas, de quo Plinius: *Pytheas memorat Guttonibus, Germaniæ genti, accoli æstuarium oceanum, Mentonomon nomine, spatio stadiorum sex millium, ab hoc diei navigatione insulam abesse Abalum, illo vere fluctibus advehi succinum & esse concreti maris purgamentum* (g). Sed sicut dies diem docet; ita sequenti tempore, promotâ orbis nostri cognitione, plenius innotuit, littora maris Baltici esse succini feracia. Sic Diodorus Siculus: *E regione Scythiæ supra Galliam in Oceano insula jacet, quam Basileam vocitant, in hac succinum large a fluctibus exspuitur, alias nuspiam in orbe terrarum se exhibens* (h). Atque TACITUS: *Sed & mare scrutantur Æstii, ac soli omnium succinum, quod ipsi Glesum vocant, inter vada ac ipso in littore legunt* (i); a quo non multum abludit PLINIUS (k). Falluntur autem hi Auctores, dum rotunde adfirmant, succinum non alibi, quam in borealibus reperiri littoribus, eodem in aliis etjam Europæ oris (l) invento. In littoribus tamen Svethiæ (m), quamvis hoc diferte neget CLUVERIUS (n), præcipue vero in Borussia, & heic imprimis in provincia Sambia (Samland), magna quotannis colligitur copia; adeoque si qua alia regio, certe hæc postremo nominata a *succino* appellari meruit, eique applicari utcunque possunt Arabici vocis natales, supra commemorati. Hæc vero denominatio in nostram tanto minus quadrat Finlandiam, quod vix ulla succini frustra in nostris reperta sint littoribus. Nec deficientibus monumentis Historicis, fide dignis, salva quis asserere potest fronte, vetustissimos Fennorum in Sambia suas prius

prius habuisse sedes, quam ad regiones magis septentrionales se conferrent; contra ea memoriæ prodit Plinius, illam maris oram, in qua Veteres colligebant succinum, Pythæ ætate a Guttonibus, Germanica gente, adeoque ad Fennos non referendis, fuisse habitatam (o). Scio equidem, quod Plinius, insulam describens *Eningiam*, qua Fenningiam seu Finlandiam designari, plerique Antiquariorum autumant, hæc habeat: *Nec minor opinione Eningia; quidam hanc habitari ad Vistulum usque fluvium a Sarmatis, Venedis, Sciris, Hiris tradunt* (p). Sed sicut nullo constat indicio, vel Sarmatas, vel ceteras a Plinio heic enumeratas Nationes in Finlandia suos olim constituisse penates (q): ita probabile est, Historicum hunc Naturalem limites Eningiæ seu Fenningiæ justo laxiores posuisse. Præterea a *Succino* appellari eò minus potuerunt Fenni, quod in lingua nostra non occurrat vocabulum, quo succinum designatur; *Somero* enim Nostratum indicat scrupulum vel calculum, non *succinum*, ut sibi persuasit Auctor. Et si Phoenicibus vernaculam suam Nostrates debent appellationem, scire impense vellem, quænam patriæ et Majorum nostrorum fuerit appellatio, antequam mercatores illi longinqui eos inviserent? Aut quare nomen, cuius etymon eis non convenit, assumerent?

- (a) Distinctionem quidam faciunt inter *electrum* & *Succinum*, vid. *Allgemeine Geschichte der Handlung &c.* p. 133; sed quibus suo abundare sensu permitimus. (b) Vid. *Ejusd. Libr. III. p. 234.* (c) In *Venedicis* p. 994 seq. (d) Vid. *Ejusd. German. Antiquæ Libr. III. Cap. 34.* (e) Vid. *Ejusd. Chronicon Pomeran. Num 4. p. 4.* (f) Vid. *Plinii Histor. Natural. Libr. XXXVII. C. 2.* (g) Vid. *Plinii Libr. & hoc citat.* (h) Vid. *Ejusd. Biblioth. Histor. Libr. V. C. XXIII p. m 287.* (i) Vid. *Ejusd. Libr. de Moribus Germaniæ Cap. XLV.* (k) Vid. *Libri antea cit. Cap. 3.* (l) Vid. *Le Grand Di-*

Dictionaire de Savary Art. Ambre jaune. (m) Vid. *J. G. Wallerii Mineralogia Svecan. p. 99. seq. atque von Linnés Skånska resa p. 25.* (n) Vid. *Ejusd. German. Antiquæ Libr. III. p. 691.* Verba ejus hæc sunt: circa Scandinaviam nullo unquam ævo electrum conspectum. (o) Vid. *Plinii locum supra Not. f. cit.* (p) Vid. *Plinii Histor. Nat. Libr. IV. Cap. 13.* (q) Vid. *Allgemeine Geschichte der Handlung &c. p. 569.*

§. III.

Explicaturus deinceps allatæ hypotheseos Auctor, qua ratione vocabula *Somelein*, *Someland*, pro synonymis ab eo habita, *Terram Succiniferam* delignent, ceu verum assumit, priorem vocem optime deduci ex Arabica *Sem*-- vel *Somgh-Mehel*, *Somm--abel* & *Somelain*, qua Finlandia ex ejus mente denotatur; quæ igitur appellatio vi suæ originis *Terram succini feracem* significaret. Nescio sane, an disquisitionibus hinc etymologicis Auctor ingenii sui acumen & Linguae Arabicæ peritiam ostendere voluerit; certum tamen est, quod Linguae Fennicæ ignorantiam luculenter prodat. *Somelain* enim, ceu neminem nostratum fugit, Fennum, non ipsam regionem indigitat. Addo, quod per istam Litterarum permutationem, quam sibi frivole permittit Auctor, genuinæ appellationum origines adeo non inveniuntur, ut potius eædem in lusus imaginationis convertantur.

§. IV.

Forte autem Auctor ipse animadvertit, suam de etymo *Suomi* hypothesein talo minus firmo niti, quare aliam Fennicæ appellationem eidem annectit; probabilius ducens, quod Phoenices seu Arabes Finlandiam sua Lingva appellaverint
K-lsong;

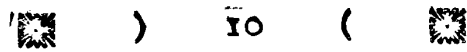

K-lsong; quæ etiam denotat *terram succini feracem*, quæ vox deinceps mutata fuit in *Gleßum*, *Gleßum* & *Gles*, *succinum* significans. Scilicet idea succini adeo placet Auctori, ut eandem Finlandiæ tributam quovis velit impendio. Opinioni autem huic plane contradicit SOLINUS, originem vocis *Glesfi* non ab Arabica, sed ex veteri Germanica lingua arcessens; ita enim scribit: *Gleßavia dat crystallum, dat & succinum, quod Germani gentiliter vocant Gleßum* (a) Ex admiffa Auctoris opinione conjicere potio liceret, Finlandiam esse Veterum *Gleßariam*; at quum hæc ex Geographorum descriptione fuerit inula, nomen illud nostræ commode applicari nequit patriæ. Sed licet demus, insulas a priscis Scriptoribus nonnunquam appellari, quæ ne peninsulæ quidem nomen satis sustinent; attamen character *Gleßariæ* distinctivus, a succino petitus, Finlandiæ, uti supra indicavimus, non convenit. Ambigua de situ *Gleßariæ* controversia nondum videtur composita; Antiquariis nostris eam Scandiæ asserentibus (b), & antiquum *Gleßiswall* pro *Gleßaria* habentibus (c); Lorusficis contra ad suas eam referentibus cycladas (d), neutris *Gleßariam* pro nostra habentibus Finlandia.

- (a) Vid. *SOLINI Polybistor. Cap. XXIII.* (b) Vid. *IS. TRÆGÅRDS Dissert. de insula Gleßaria.* (c) Vid. *VERELII Notas ad Historiam Hervoræ p. 21.* (d) Vid. Imprimis *HARTKNOCHI Dissert. de antiquis Prusfiæ populis §. X.*

§. V.

Observat porro Auctor, Fennos non solum vernaculam suam appellationem a Phœnicibus fuisse sortitos, sed populos quoque septentrionales ab eisdem in Theognosia esse institutos; quod exinde planum illi videtur, cum quædam nomina, quibus hi *DEOS* & *DEAS* compellarunt, Hæcæicam prodant
B
origi-

originem, tum quod vocabulum in gentis utriusque lingua occurrat, & qua sonum & qua significationem plane idem. Peculiare omnino est, quod de Scandianorum DEO THOR refert, scilicet eum sub forma *tauri* ab Hyperboreis fuisse cultum. Quamvis vero nemo facile negauerit, veteres Scandinaviæ populos in sua valde hallucinatos fuisse Theognosia, quod nec mirandum, siquidem in crassissimis ignorantiae ac barbariei tenebris viverent; eo tamen dementiae non sunt prolapsi, ut, ad imitationem quarundam gentium Orientalium, bruta animalia vel horum imagines religioso prosequerentur cultu; licet eam sententiam foverit J. G. ECCARDUS, ita scribens: *Noster Thorus sub nomine bovis cultus est, quia taurum & nos olim Thor, tur nominavimus, pro quo jam sibi prefixo Stier dicimus. Hinc in veteribus cippis Runicis frequens tauri figura, & icunculae tauri aeneae aliquando in tumultis majorum nostrorum ethnicorum reperiuntur* (a). His autem eo minus quisquam allurgit argumentis, quo certius est, imaginem Thoreri, ubicunque illa occurrit depicta, exhibere Regem, in suo plena majestate fulgentem folio. Contra ea Molochus, Phoenicum Deaster, sub figura bovis repraesentatur (b). Quid vero de Deo *Theut* superstitiola senserit antiquitas, pridem exposuerunt alii (c). Habuerunt quoque veteres Fenni Deastrum, *Turifus* ab eis nuncupatum, bellorum ac victoriae Praesidem (d); incertum autem, sub qua figura ab eis cultum, monumentis ex gentilismo superstitiis vix alibi in orbe Christiano, quam in Finlandia, rarioribus. Quod ad Deæ *Wen* & *Wena* nomen attinet; evidens est, hoc ex voce Gothica *Wán*, *amicum* & *blandum* denotante, recte deduci. Observationem denique Auctoris de voce *Wesen*, *essentia*, parum probare censemus; siquidem ad cognationem veterum Gentium in aprico ponendam non sufficiat, unum alterumve vocabulum ejusdem indolis in diversis iavente ling-

linguis, sed plura omnino erunt, ut argumenti sustineant viem.

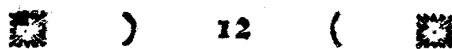
- (a) Vid. *Ejusd. Libr. de Origine Germanorum* p. 401. & 402, qui in fidem suæ opinionis adfert testimonium *RUD-BECKII Atlanticae Part. II. p. 322. seq.* (b) Vid. *Thorgilli ARNKIELS Cimbrische Heiden-Religion* p. 56. & 140. (c) Vid. *VOSSII Libr. de Idololatria, CLUVERII German. Antiqu. SCHEDII Libr. de Diis German.* (d) Vid. *G. Aræopolitani Dissert. de origine ac Religione Fennorum* p. 35.

§. VI.

Nos præterea docet Auctor, Sacerdotes ab antiquis populis Septemtrionalibus appellatos fuisse *Krivi, Miki, Brabi & Diar*; quibus singulis vocibus Arabicos, ceu vidimus, vindicare nititur natales. Enimvero *Krive*, quam vocem propter geminam ab initio consonantem Nostrates per *Rive* efferrent, eis est plane ignota, Sacerdotem vero *Pappi*, blando, uti videtur, patris nomine compellant. Nec ab aliis Scandinaviæ populis Sacerdotem fuisse dictum *Krive* invenimus; titulum tamen hunc *Krive* a veteribus Prusiis Summo apud se Sacerdoti fuisse tributum constat (a). Verisimile admodum est, vocem *Krive* corruptam esse a Græca *Κύριε*; docent enim Scriptores, Prusicum Pontificem fuisse dictum *Kyrie Kyrieito* (b). Fennica lingua *Mies* denotat virum, sed *Mek* vel *Mik* inusitatum est nostratibus vocabulum. Legimus tamen, quod veteres Principatus Altenburgensis incolæ venerati sint idolum, ab eis *Prove* nuncupatum, cujus sacerdotem appellarunt *Mycke* (c). Denique nec genio linguæ Fennicæ conveniunt voces *Breb* vel *Brab*, nec non *Diar* vel *Dear*, quæ Gothicam satis produnt originem; Fennis, uti notum est, litteram B per P, atque D per T communiter efferentibus.

B 2

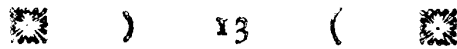
(a)

(a). Vid. *Petri de Dusburg Chronicon Pruffie* p. 79. (b). Vid. *HARTKNOCHI Dissert. de Sacerdotibus veterum Prufforum* §. 1. *Scitatos ab eo Auctores.* (c). Vid. *KRANTZII Vandaliam libr. III Cap. XI.*

§ VII.

Commemorat denique hypotheseos allatæ Auctor, antiquissimos populos Boreales a Phœnicibus suas accepisse litteras, eas tamen singulis promiscue non innotuisse; litteras runicas ab eisdem habitas sacras, atque his ex eorum opinione vim inesse magicam; feminas igitur magicis operantes artibus appellasse *Alrunnas*, *Runnas*. Quum vero hæc, quæ de Phœnicea litterarum Gothicarum origine perhibet, nullo verisimilitudinis pignore muniantur, ullam vix merentur fidem. Deficiunt idonea hoc argumentum illustratura documenta, quare nec mirum est, quoad runarum ortum a præstantissimis etjam Antiquariis diversas foveri opiniones, nonnullis in lingua Jonica, aliis in Hebræa vel Samaritana, aliis in Latina earum quærentibus incunabula. Docet quidem STURLONIDES, OTHINUM iussisse, in memoriam viro- rum, factis egregiis illustrium, lapides (BAUTASTEINAR) erigi (a); unde nonnulli concludunt, ipsi runas, seu litteras ac scribendi artem in acceptis esse ferendas (b); sed quum hanc inventarum runarum gloriam OTHINO non tribuat STURLONIDES, verisimile est, faxa hæc fuisse ἀρχαῖα (b), & runarum ætatem esse ævo OTHINI posteriorem, proindeque earum originem a Phœnicibus, eo minus esse repetendam, quo certius constat, longinqua eorum commercia, cum urbe Tyro destructa, defuisse. Dicit quidem in gratiam allatæ hypotheseos potest, in monumentis nostris runicis nominari Græciam & varia Asiæ Minoris loca; præterquam autem, quod accuratiores Antiquarii diversimode legant has lapidibus ina-

inaratas runicas inscriptiones, nec in eisdem nomina Sodomæ, maris Galilæi aut Tyri inveniunt, litteraturam Gothicam a Phœnicea fuisse diversam, satis potest ostendi. Quicquid sit, argumentum a litteratura petatum Runica eo minus confirmat opinionem de commerciis Phœnicum cum veteribus Fennis, quo certius constat, hanc litteraturæ speciem priscis ignotam fuisse Fennis, nec ullos lapides, characteribus runicis insignitos, in Finlandia adhuc esse inventos. Occurrit quidem in nostra vernacula vox *Runo*, qua tamen *Carmen*, non antiquæ designantur litteræ. Nec silentio erit prætereundum, quod in littoribus Prussicis, ob uberem succini proventum et olim & hodie celebribus, nulla occurrant monumenta runica, saltem eorum mentionem non faciant Historici, quos illustrandi data nobis fuit copia; imo nec talia a se in Phœniceo vita fuisse solo, quisquam peregrinatorum afferuit; quo utroque defectu opinio Auctoris subtilitæ admodum est fidei. Mysterium denique litterarum, quæ scilicet fieret, ut cum alter certos linearum ductus ab altero licet absente factos videret, ille tamen hujus mentem plene intelligeret, cum rudes homines capere non possent, effectum tamen illius in casibus satis cernerent singularibus, ipsas litteras pro characteribus magicis & incantationis quadam specie, more barbaris ac superstitiosis gentibus familiari, habuerunt. Sed disquisitionibus his diutius immorari, brevitatis nobis imperata non permittit.

(a). Vid. *Ejusd. Heimskringla Tom. I. 10.* (b). Vid. *BARTHOLINI Antiq. Dan. Libr. III. Cap. 2, itemq. T. TORFÆI Series Reg. Dan. pag 132.* (c). Vid. *Rev. D. D. U. von TROIL Dissert. de Runarum in Suecia antiquitate.*

S. D. G.
